
Discurs del Molt Honorable Senyor Jordi Pujol, president de la Generalitat de Catalunya

Jo us parlo com a president de Catalunya, un país que, justament, ha fet de la llengua un element no únic però sí molt essencial del seu renaixement nacional. Us parlo com a president de la Generalitat de Catalunya, que és un organisme d'origen medieval que vindria a representar el Govern de Catalunya, des del segle XIV, i que va conèixer moments de gran esplendor.

Decadència i recuperació

La institució de la Generalitat es va abolir quan els catalans vàrem perdre les nostres llibertats nacionals l'any 1714 a conseqüència de la Guerra de Successió. Les vàrem perdre per la força i no ho hem acceptat mai. Vàrem entrar en una decadència durant la qual va semblar que Catalunya, com a nació, havia desaparegut. Però després va reaparèixer, com aquests rius que tot d'una s'amaguen i després tornen a sortir.

Com és que va reaparèixer? Com és que hi va haver una recuperació de la consciència col·lectiva? Bé, en primer lloc, perquè també quan semblava que Catalunya havia mort, de fet a sota de les cendres hi havia brases. O sia que el país continuava existint, en la seva intimitat, en les seves reaccions més entranyables; continuava existint la seva llengua, més o menys adulterada a vegades, amb un nivell baix des d'un punt de vista literari, amb poc nivell potser des d'un punt de vista cultural, de vegades fins i tot menyspreada pels savis, pels que es diuen intel·lectuals, i pels polítics. Però continuava existint: sota la cendra les brases no es varen apagar mai.

Si s'haguessin apagat, la recuperació no hauria estat possible, és clar; i, al cap d'una llarga decadència, hi va començar a haver una recuperació, que primer va ser demogràfica i econòmica, sobretot en el segle XVIII. Després va venir, a cavall d'això, una recuperació social. La societat es va fer forta, es va fer viva, i a continuació va començar una recuperació cultural i també ja lingüística, que després va esdevenir una recuperació política. Finalment ha vingut, ja en el segle XX, una recuperació institucional, d'una manera molt incompleta respecte del que són les nostres ambicions com a país; però òbviament hem recuperat una part d'aquelles llibertats que havíem perdut fa segles.

Com a símbol d'aquesta recuperació, pensem en el cas del Palau de la Generalitat, per exemple, que la Generalitat va construir l'any 1380 perquè fos el palau del Govern: després de més de dos segles i mig ha tornat a ser el palau del Govern català. Va començar a tornar-ho a ser els anys 1914 i 1930 i després ha tornat a ser-ho a partir de l'any 1977.

En tot aquest procés de recuperació, i en general davant del que en podríem dir fet de la consciència i de la voluntat col·lectives de Catalunya, la llengua ha tingut sempre un paper essencial.

La llengua catalana

Voldria ara fer un incís per dir que nosaltres no ens considerem, i crec sincerament que no ho som, un poble de llengua minoritària. No sé exactament què s'entén per llengua minoritària, però en tot cas nosaltres tenim una llengua parlada per més de sis milions de persones.

El Principat de Catalunya, la Catalunya estricta, té sis milions de persones i no tothom hi parla el català, però evidentment hi ha molta gent que el parla normalment o que el pot parlar sempre que calgui; el parlen, doncs, entre quatre i cinc milions de persones.

Hem d'afegir-hi més de dos milions i mig de persones dels altres països de parla catalana, com són les Balears i el País Valencià.

Per tant, és evident que molta més gent parla català que no pas danès, finès o noruec (i no diguem que islandès), i encara els noruecs tenen dues modalitats lingüístiques, com vostès saben, el noruec antic i el noruec modern.

És a dir, en aquest sentit el català no és una llengua minoritària. Però tampoc no ho és des del punt de vista de la seva incidència en la societat. És òbviament, àmpliament, majoritàriament la llengua de la política. Si vostès vénen al Parlament de Catalunya no sentiran ni un sol discurs en castellà, ni un. I també és la llengua de bona part de l'Administració a Catalunya: de tota la que depèn de la Generalitat; de tota la que depèn dels municipis, i de part de la que depèn del Govern central.

També és la llengua del rock (entenguem-nos: també n'hi ha de rock en anglès aquí, com a tot arreu. Però vull dir que hi ha un rock català normal). És la llengua utilitzada en sermons a les esglésies o per divertir-se en els cabarets i és la llengua de les botigues: no tots els cabarets, evidentment, i no sempre, ni tampoc en tots els sermons, ni tampoc sempre en totes les botigues, perquè hi ha una presència important del castellà a Catalunya. El català és la llengua d'una part important de la televisió, no d'una televisió que escolti un dos o un quatre per cent, diguem-ne de nostàlgics, en una hora intempestiva, sinó la televisió mitjançant la qual moltíssims catalans, moltíssims, inclosos catalans que habitualment no parlen català, escolten les notícies i saben què ha passat a Mèxic o com ha anat l'Exposició de Sevilla o si els italians formaran govern aviat o no en formaran; d'això, moltíssima gent se n'assabenta en català.

Evidentment tots els poetes, també els poetes més rurals, escriuen en català; però no és una llengua situada en aquest terreny que podríem dir que té un cert caràcter residual, sinó que és una llengua realment important, forta.

Per tant, com a llengua —en molts aspectes dominant— el català existeix.

El català i el castellà

Tot això no vol dir que el català no tingui problemes per conviure amb una altra llengua, poderosíssima, perquè, és clar, el català és una llengua que s'enfronta amb una altra llengua que no és una llengua qualsevol.

Una vegada vaig donar una conferència a Ljubljana i vaig dir als eslovens que m'escoltaven: escolteu, el castellà no és el serbo-croat, amb tots els respectes pel serbo-croat. El castellà, el parlen tres-cents milions de persones; últimament ha tingut dos premis Nobel de literatura seguits, cosa que no és freqüent: Camilo José Cela, un gallec que escriu en castellà, i Octavio Paz, un mexicà. El castellà és de les primeres llengües del món quant a volum, amb una

tradició extraordinària: al Segle d'Or, Cervantes escrivia en castellà, per exemple, entre tants i tants altres; i a més creix amb una gran empenta demogràfica.

Els catalans ens enfrontem amb aquesta llengua i ens hi hem enfrontat, durant segles, en situació d'autèntica persecució i opressió polítiques, opressió nacional, opressió cultural, opressió lingüística: tot el que vulguin. Hi ha gent, i no fa pas tants anys, que ha anat a la presó per fer participacions de casament en català. La llengua catalana era perseguida i n'era l'ús i l'ensenyament.

Tanmateix, aquesta llengua nostra ha aguantat, la qual cosa vol dir que és una llengua evidentment forta. Això fa, per exemple, que davant d'un tema que jo sé que a tots us interessa molt, com és el tema de la Carta Europea de les Llengües Regionals o Minoritàries, nosaltres —el Govern de Catalunya— tinguem una postura que és la següent: nosaltres, tot el que puguem fer perquè aquesta Carta s'aprovi, encara que sigui tan mutilada com finalment està quedant, ho farem; perquè és positiu per a tothom, fins i tot per a nosaltres, i sabem que és més positiu encara per als parlants d'altres llengües que estan en una situació de més dificultat que la nostra. Però també diem molt clar que aquesta Carta, a nosaltres catalans, no ens resol gaires coses. Òbviament, no la rebutjarem perquè sabem que per a altres és útil i que sempre —malgrat tot— representa un reconeixement de les llengües que no són les llengües oficials d'estat.

En definitiva: volem que quedi ben clar, davant de nosaltres mateixos, que el nostre objectiu no pot quedar resumit, no pot quedar encaixat, en el plantejament que fa aquesta Carta.

Espanya plurilingüe

De passada voldria dir-vos que Espanya, en aquest sentit, és un país interessant. Ara s'acaba de publicar un llibre que hauria valgut la pena que tots coneguéssiu i que encara som a temps de cercar per aquí, tenint en compte, a més, que ahir va ser el Dia del Llibre. Espero, per cert, que tinguéssiu ocasió, aquí a Girona, de veure com se celebra aquesta festa de Sant Jordi, de la qual els catalans ens sentim molt orgullosos, perquè ens fa l'efecte que no hi ha gaires països del món que un dia, d'una manera multitudinària i espontània, facin una mena de culte a la rosa, que vol dir estimació, afecte i amor, i al llibre, que vol dir cultura, i en el nostre cas vol dir cultura en català, fonamentalment.

Potser encara, amb motiu d'això, podríeu trobar aquest llibre. N'és autor el professor català Miquel Siguan, i es titula *La España plurilingüe*.

Hi ha molta gent, en alguns llocs d'Espanya, que no s'ha assabentat ben bé del fet que Espanya és un país no solament plurinacional sinó plurilingüe i que el 39% dels ciutadans espanyols viuen en comunitats autònomes que avui tenen dues llengües oficials: els bascos, els navarresos, els gallecs i després els valencians, els balears i nosaltres; i la llengua normal del 25% aproximadament dels trenta-vuit o trenta-nou milions de ciutadans espanyols no és el castellà. Saben el castellà, el parlen —fins i tot de vegades el parlen molt bé—, però la seva llengua, la llengua que parlen ells habitualment, no és el castellà.

Per tant, aquest tema lingüístic, a Espanya, s'hauria de tenir molt en compte, i últimament s'hi té. Indubtablement hi ha hagut un procés molt important en l'àmbit general de l'Estat, des del punt de vista del respecte que es té al tema lingüístic; a nosaltres, catalans, ens sembla insuficient, però no seria just que neguéssim que hi ha hagut un canvi molt positiu durant els últims quinze anys.

El català i les llengües a Europa

Ara bé, aquest canvi encara costa. Abans s'ha dit que el Govern espanyol posa dificultats, per exemple, a la introducció del català al programa Lingua de la Comunitat Europea, o com a mínim no hi mostra cap mena d'interès. Com que depèn d'ell que es faci, resulta que fins que no canviï d'actitud, no serà possible que el català s'incorpori al programa. Tot i això, nosaltres hem aconseguit —i fins avui hem estat els únics que ho hem aconseguit— que hi hagi una llengua, que sense ser llengua oficial de tot un estat, hagi estat reconeguda com a llengua europea pel Parlament Europeu a Estrasburg, a través de la Resolució Reding de desembre de 1990. Fixem-nos en totes les conseqüències que això hauria de tenir i té, en part d'una manera pràctica.

Nosaltres, els catalans, hem considerat que era important, perquè era un reconeixement d'aquesta importància especial que té el català. En la pràctica, després, costa de donar-li traducció, de vegades per manca d'interès dels governs, de vegades per dificultats administratives. Ara bé, de mica en mica, es va aconseguint, per exemple, que hi hagi els textos bàsics de la Comunitat editats en català. Ja havien estat fets en català, però els havíem fet i pagat nosaltres. L'important, i no per raons econòmiques sinó per raons polítiques, és que els paguin les institucions europees, i això es va aconseguint de mica en mica.

Ja compremem que, amb els problemes amb què nosaltres mateixos de vegades ens trobem, malgrat tenir una llengua d'un cert gruix (i en diversos aspectes important), s'hi troben molt més les llengües que estan en una situació més difícil que la nostra. Però això, de fet, posa de manifest la dificultat de comprensió que hi ha d'aquests temes per part de molts estats. Hi ha molts estats europeus que poc o molt són jacobins: estan en la línia de la concepció estatal francesa, molt uniformitzadora. Però això no passa només a França, o a Itàlia, o a Espanya, que són països que han seguit el model centralista francès: Gran Bretanya mateix —que vist des de fora dona la imatge d'ésser un país molt descentralitzat— de fet, si deixem de banda la situació una mica especial però molt insatisfactòria (com estic segur que diria Mr. Conway, que ens acaba de parlar) de Gal·les o d'Escòcia, és un estat altament centralitzat. En definitiva, costa molt de superar la dificultat de comprendre aquestes característiques culturals i lingüístiques que no són característiques marginals sinó simplement l'essència d'un poble (Escòcia, Gal·les, etc.).

Drets individuals i drets col·lectius

Veig que, al llarg de les ponències i comunicacions d'aquest Simposi, sovint heu fet referència a aquest parany que consisteix a voler reconèixer els drets lingüístics i culturals individuals però no els drets col·lectius.

El reconeixement dels drets individuals pot enganyar, pot semblar a primera vista que resol tots els problemes. Però molt aviat hom s'adona que aquest tipus de dret, o es reconeix sobre una base col·lectiva, i es reconeix un dret col·lectiu, o de fet el dret individual molt aviat acaba essent molt inconsistent.

D'això, ja n'heu parlat, i no cal que jo hi insisteixi. En el que sí que hem d'insistir tots —i no aquí, sinó en la nostra acció de cada dia, en els nostres països, a tot Europa— és en la necessitat que, de mica en mica, aquesta sensibilitat nova, lingüística, que en part s'ha començat a aconseguir a Espanya, es generalitzi a tot Europa, i que no ens trobem constantment que governs concrets, donant la cara, s'oposin a progressos de reconeixement lingüís-

tic mentre que un altre grup, que no dóna la cara, es desentengui del fet que la donin aquests més atrevits.

Tingueu present que la Carta, que a nosaltres ens deixa tan insatisfets, de tota manera constituiria un avenç, i ja seria vigent amb la ratificació per part de set estats, si no estic equivocat. Per tant, ningú no podrà dir: és que els grecs no la volen, o és que els portuguesos fan mala cara, o és que els francesos han dit que no.

Si n'hi ha set que la ratifiquen, doncs, el text tindrà una gran força. No valdrà que es refugiïn darrere d'aquests països, més declaradament hostils.

La universalitat i la identitat

Jo voldria oblidar per un moment el tema lingüístic. Després hi tornarem per acabar. Però ara vull fer una referència a una altra qüestió: és el tema de les identitats. La llengua n'és una part —encara que no sempre: hi ha identitats que no tenen base lingüística sinó altres tipus de base—, però les identitats són alguna cosa més que, estrictament, la llengua.

Nosaltres, aquí a Catalunya, diem que la llengua és el nervi de la nació catalana. Ho diem per reforçar el paper de la llengua, que nosaltres considerem capital, i en el cas del català ho és. En altres casos no ho és, però en el cas català, sí. Però fins i tot en el cas de Catalunya, si nosaltres intentéssim salvar la nostra identitat com a poble només amb la llengua, segurament fracassaríem; hi hem d'afegir moltes més coses.

Voldria dedicar uns moments a comentar aquest tema. Penso que fóra important que la gent com nosaltres fóssim ben conscients que més enllà del tema lingüístic, ens trobem a Europa (i en el món en general, però sobretot a Europa), amb una doble tendència. Una tendència cap a la universalitat i una tendència cap a la identitat. Tendències que poden semblar contradictòries, però que probablement no ho són. No solament no ho són, sinó que es necessiten l'una a l'altra, es necessiten tant l'una a l'altra, que una tendència cap a la universalitat que perdés els seus punts de referència acabaria essent una vaguetat que no tindria cap utilitat per a les persones, i una identitat que es negués absolutament a obrir-se i a tenir una visió global de les coses, a ser capaç de tenir un comerç intel·lectual, cultural, amb les altres identitats, seria una identitat que acabaria morint, no per la dilució o per l'atac dels altres, però sí per autoasfíxia.

Per tant, penso que nosaltres, mitjançant la defensa d'una llengua, sempre defensem una identitat. Hem de ser capaços d'entendre, fins i tot quan parlem de la llengua, que aquesta defensa es fa en un marc més ampli: el de la defensa de les identitats.

Nosaltres ara estem de sort, perquè cada vegada és més evident en el món que cal mantenir, defensar i reforçar les identitats. Els en posaré un exemple que no té res de lingüístic sinó que pertany al món econòmic, un camp en el qual em moc millor i amb més confiança que no pas en el lingüístic. Trio aquest camp econòmic perquè si el que diré és veritat en el camp de l'economia, molt més veritat és en el camp de les coses de l'esperit, de la cultura i de les llengües.

Actualment, a Europa, ens està passant una cosa: per una banda, els estats de la Comunitat es veuen cada cop més obligats a cedir competències a Brussel·les. Mirem França, per exemple, precisament l'arquetipus del que és l'estat modern, centralitzat, i amb un component molt dominat per la idea de la unitat i de la sobirania. Tota la il·lusió del president Mitterrand és veu-

re si aconseguix que França s'afanyi a ser el primer país que ratifiqui els acords de Maastricht. Però per ratificar els acords de Maastricht ha de canviar la Constitució francesa, ha de dir que s'introduiran a la Constitució totes aquelles esmenes que calguin per tal de fer possible la cessió d'una sèrie de competències a Brussel·les.

Aquests canvis són molt forts. El Banc de França ha de deixar de ser sobirà, el franc ha de deixar de ser el punt de referència (o, si més no, l'únic punt de referència) per als francesos. Per tant, el senyor ministre de Finances francès (i qui diu francès, diu espanyol, alemany, etc.), quan fa un pressupost no pot fer el pressupost que ell vol, ni el que el Parlament francès li diu que ha de fer, ni el que el seu partit li diu que ha de fer, ni el que el president de la República li diu que ha de fer. Cada cop més ha de compaginar tot això amb les exigències de M. Delors, de Mr. Vangemann, del Sr. Matutes, etc., tots els comissaris de Brussel·les.

Aquests estats que ara queden desproveïts d'algun dels atributs bàsics clàssics de la sobirania econòmica s'adonen que si volen realment ser competitius no poden dirigir tota la microeconomia, tota l'economia relacionada amb les empreses, tot això que els economistes anomenen la política d'oferta econòmica, no poden actuar sobre la seva competitivitat només mitjançant els seus governs centrals.

Què ha passat amb un model que fa trenta anys es considerava dolent, el model alemany? Aleshores es considerava dolent perquè el model bo era el model de la centralització de la planificació i del dirigisme, és a dir, un model centrat en un concepte fort de l'estat. Però resulta que ara arriben a la conclusió, tots aquests països, que el model bo és el que fa possible la multiplicació dels centres d'iniciativa, dels centres de decisió i de creació de riquesa.

Ara, doncs, veuen que hi ha aquest doble moviment cap a Brussel·les i cap a Tolosa, per parlar de l'exemple francès, cap a Bonn i Berlín, però també cap a Stuttgart i Hannover. Si això passa en el camp econòmic, imagineu-vos si no passa molt més encara en uns camps com són el cultural i el lingüístic. I, sobretot, passa molt més en el camp, diguem-ne, dels sentiments de la gent. Podeu fixar-vos com cada vegada es parla més del món i es diu que el món s'ha fet petit. La gent no es limita a anar a fer turisme a la Costa Brava o a la Costa Vermella, aquí a la cantonada, sinó que com a mínim ha d'anar a les illes Seychelles o a l'illa de Bali o a l'Amazònia, perquè si no ja no queda bé davant els amics o els companys de treball. Al mateix temps que passa això, la gent fa un esforç gran per retrobar les seves arrels. De vegades les arrels són, fins i tot, molt localistes, però també hi ha aquelles arrels situades en uns àmbits intermedis, quan hi ha una història, una cultura i una llengua, com és el cas de Catalunya o el cas de Gal·les, que, evidentment, són molt clars de definir.

Hi ha aquest doble moviment, i això és lògic.

El dia que inaugurava el pavelló de Catalunya a l'Exposició Universal de Sevilla, feia una referència a això. Deia que el món modern sembla que evoluciona cap a una certa uniformitat basada en tres conceptes: l'economia de mercat (almenys en el món modern desenvolupat), la ciència (la tecnologia) i la democràcia. Però passa una cosa: la tecnologia i l'economia de mercat són molt fàcilment universalitzables, concebibles des d'un punt de vista universal. La tecnologia és la mateixa a tot arreu i el mercat també. Tots sabem què és la Coca-Cola i tots sabem què és una multinacional: la Toyota, la Coca-Cola i la IBM són a tot arreu. Un xip és igual a tot arreu, tot i que els uns els fan una mica més bé, d'altres una mica més malament, i els japonesos els fan més barats; però són, més o menys, el mateix a tot arreu. Els productes de les multinacionals són iguals a tot arreu, és clar, però hi ha més encara: el consumidor de Coca-Cola és igual a tot arreu, sabem el que és i com és un consumidor de Coca-Cola.

En canvi, no sabem què és un «ciudadà del món». Se'n parla de vegades, del ciudadà del món, però no sabem que és. La vida col·lectiva, la vida social i la democràcia necessiten realitzar-se en àmbits més concrets, més propers, més immediats i més entranyables: si no, no funcionen. Caldrà sempre cercar uns complements de cara a la vida de la gent, a la vida social, a la convivència. Tot i acceptant visions globals i universals (i és cert que les acceptem, aquestes visions), hi ha un moment, i unes coses, i uns valors que fan que uns determinats grups de gent es puguin retrobar, en uns determinats àmbits i dins d'uns determinats límits.

Per tant, nosaltres podem mirar amb optimisme el nostre futur com a defensors d'identitats, perquè en contra de certes aparences, de fet hi ha un gran ressorgiment de la voluntat d'identificació amb les pròpies identitats, hi ha una gran i creixent necessitat de tenir uns punts de referència (que per altra banda ja no poden ser ideològics, evidentment).

Abans potser algú podia haver pensat a convertir-se en un home internacional, l'*homo sovieticus*, per exemple. Però s'ha vist que això era fràgil, millor dit, no era fràgil, era fals: no existeix l'*homo sovieticus*. I quan aquest ha desaparegut, resulta que ha reaparegut el lituà, i hi ha hagut molta gent que n'ha quedat sorpresa. Una vegada l'ambaixador de l'Aleshores Unió Soviètica em va venir a veure i em va dir: «El vinc a veure, senyor president, perquè el meu Govern té la sensació que vostè simpatitza amb els lituans.» Li vaig dir: «Doncs el seu Govern no s'equivoca, jo simpatitzo amb els lituans.» «Doncs, ara», em va contestar, «jo li vinc a explicar la postura del nostre Govern sobre això».

Aleshores l'ambaixador em va fer una llarga explicació en la qual em va dir que quan varen començar la *perestroika* i la *glasnost* ho tenien tot ben estudiat (després s'ha vist que no ho tenien tot estudiat, però això és un altre tema). L'únic que no havien previst mai de la vida era que Lituània continués existint, que després de setanta anys d'educació soviètica i de configuració de l'*homo sovieticus*, del qual estaven tan orgullosos, Lituània continués existint, i que els lituans volguessin continuar essent simplement lituans quan els havien ofert el gran honor de ser homes soviètics.

Bé, doncs, això és un exemple extrem, si voleu, però de fet és una cosa molt general. Gràcies a Déu, sota les cendres, tal com dèiem al començament en parlar de la Catalunya decadent, durant molts i molts segles es mantenen vives les brases; i arriba un moment en què l'home necessita tornar a tenir contacte amb aquest caliu, necessita l'escalfor de les pròpies brases, que són les seves.

Això us ho deia només perquè em penso que la defensa de les identitats, en contra del que pot semblar de vegades, més aviat té unes perspectives, històricament parlant, favorables. Però això ha de ser a condició que no ens limitem a defensar només la llengua.

Prestigi social i ús de la llengua

Naturalment que aquells que sigueu sociolingüistes i especialistes en aquest ram direu: la nostra feina és defensar la llengua. Però com que formeu part d'una col·lectivitat, és molt important que us ocupeu que la identitat (que és lingüística, però no només lingüística) trobi altres camins per ser defensada.

Ara bé, quin futur esperaria a una llengua que gramaticalment quedés molt definida i que tingués una història brillant, però que no tingués gaire ús social, que ningú no sentís la necessitat de fer-ne un ús social, que no hi hagués cap sector del país que se la fes seva, que no hi hagués, tampoc, cap sector capaç de donar-li prestigi? Aquesta llengua seria molt ben defen-

sada des d'un punt de vista tècnic i estrictament lingüístic, però potser no se salvaria. Una col·lectivitat que no faci un esforç per aconseguir que hi hagi gent que consideri que li convé saber aquella llengua, que tingui un cert interès, per algun motiu (per prestigi, per guanyar-se la vida, per introduir-se a la societat...), una col·lectivitat així pot perdre la seva llengua.

Per entendre'ns, agafem l'exemple gallec. Deixem de banda un tema de discussió interna gallega sobre si el gallec s'ha de orientar en el sentit d'acceptar una certa influència castellana o bé s'ha de mantenir més en la línia d'acostar-se més al seu origen primitiu, que de fet el porta a una identificació molt gran amb el portuguès. Ho deixem de banda perquè és un tema que decidiran els gallecs. A mi em sembla que el fet que avui el president de la Xunta gallega parli gallec en públic és molt important, de cara a aconseguir que la gent valori la seva llengua i la parli. I això no és un tema de tècnica lingüística, és un tema de prestigi, és un tema d'incidència social.

Aquest no és l'objecte, m'imagino, d'aquest Simposi, però tot i no ésser lingüista, em veig obligat a parlar d'aquests altres aspectes. Crec que si no es tenen en compte, tot l'esforç serà inútil. Per això m'ha semblat bo de dir-ho també.

Bé, aquest és un tema que dóna molt de si, però jo no voldria cansar-vos més amb el meu discurs. La meva feina només és vetllar pels decrets i les lleis, i també perquè en el Parlament de Catalunya hi hagi unes majories capaces de fer avançar la llengua. Haig de mirar, per exemple, si mitjançant un decret podem fer que el nostre Institut d'Estudis Catalans sigui una autèntica acadèmia de la llengua i si, a més, després de moltes discussions, podem dir clarament, i d'una manera contundent, que per ser funcionari a Catalunya s'ha de saber català. La meva feina és aquesta. No és la de ser un entès en lingüística, però, naturalment, essent jo un nacionalista català i per tant tenint com a objectiu bàsic de la meva política i de la meva vida la identitat de la nació catalana i la defensa de la identitat catalana, podeu comprendre que tot aquest tema m'apassiona molt i per això us n'he parlat més del compte.

Jo vull felicitar-vos a tots per aquest Simposi, que tinc entès que ha anat molt bé. Vull donar-vos les gràcies pel fet que hàgiu triat Catalunya per fer-lo i vull dir-vos una darrera cosa: que en el grau en què el Govern de la Generalitat, i Catalunya com a país, puguin contribuir a la defensa i al reforçament de les llengües europees que no han estat reconegudes com a llengües d'estat (algunes de les quals tenen una vida molt forta, molt sòlida i un futur molt segur, i d'altres deuen estar en situació precària), estem a la vostra disposició.

Moltes gràcies per la vostra atenció.